A°. 1849. № 152.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Dingsdag den 18 December.

LONDEN den 15 december (*des avonds*).

De dagbladen behelzen het uitvoerig verslag der ter aarde bestelling van het stoffelijk overschot der Koningin-Weduwe, welke geheel volgens het programma heeft plaats gehad. In alle plaatsen waar de trein doorreed gaven de inwoners blijken van ongeveinsden eerbied voor de nagedachtenis der overledene. Onder de aanwezigen in de Koninklijke kapel bevonden zich, behalve de reeds vroeger vermelde Vorstelijke Personen, de hertog van *Wellington*, lord *J. Russell*, de marquis van *Lansdowne*, de marquis van *Abercorn*, de hertog van *Norfolk*, en andere lieden van hoogen rang.

In eene lofspraak op nu wijlen de koningin-weduwe *Adelaide*, in een der dagbladen, wordt het, onderanderen, aan haar voorbeeld en haren invloed toegeschreven, dat deugd en goede zeden aan het Engelsche Hof weder heerschende geworden zijn, waarop, bij het leven van *George IV* en eenige van diens Broeders, veel was af te dingen. Tot wederlegging der gemaakte bedenking, dat de ruime liefdadigheid der Vorstin zich gemakkelijk hierdoor liet verklaren dat zij een Koninklijk inkomen van nagenoeg honderdduizend ponden sterling jaarlijks had, merkt de steller van het artikel op dat het getal dergenen welke een zoodanig inkomen hebben in Engeland grooter is dan sommigen vermoeden, en dat men, bij voorbeeld, zeker een zevental bankiers te Londen zou kunnen aanwijzen die zich in dat geval bevinden, zonder dat zij, en vele edellieden, welke op een dergelijk voorregt bogen kunnen, op verre na zoo liefdadig zijn als koningin *Adelaide* was, ofschoon men sedert eenige jaren mogt opmerken dat haar voorbeeld ook gunstig op anderen werkte.

— Particuliere brieven van de Kaap de Goede Hoop verhalen hoe de Iersche balling, de heer *John Mitchell*, bij zijne aankomst aldaar eene gunstige uitzondering maakte in de oogen der misnoegde Kapenaars, wier hoofden aanboden hem als vrijen planter op te nemen, doch welk plan door de autoriteiten verijdeld is, die hem noodzaakten zich weder bij de overige ballingen aan boord der *Neptune* te begeven. Een der dagbladen, dat de Kaapsche beweging niet genegen is, merkt hierbij op hoe de autoriteiten in de Kolonie wijselijk begrepen hebben dat zich daar reeds overvloedig genoeg *Mitchell's* bevonden.

PARIJS den 15 december.

De Wetgevende Vergadering zet dagelijks de beraadslagingen voort over het wetsontwerp tot behoud der belasting op de dranken. Van dag tot dag wordt het meer zeker, dat dit ontwerp zal worden aangenomen. Door verscheiden leden zal een amendement worden voorgeslagen, waarvan de strekking is te bepalen, dat deze wet slechts tot den 1 october 1850 van kracht zal zijn, en alsdan afgeschaft of gewijzigd zal moeten worden; zoo willen sommigen eene belasting op herbergen, kroegen en alle andere plaatsen, waar men wijnen en likeuren kan gebruiken; het getal dier plaatsen beloopt, volgens officiële opgaven, 322,000.

Men vreest dat de Socialisten gebruik zullen maken van de aanneming dezer wet om in de departementen nieuwe troebelen te verwekken. Volgens het dagblad *Assemblée Nationale* maakt het socialismus in Normandije snelle vorderingen, en rekenen de boeren in de omstreken van Lisieux en Evreux op eene aanstaande gelijkmatige verdeeling der grondbezittingen.

Aan de Vergadering is dezer dagen door den Minister van Openbaar Onderwijs een wetsontwerp aangeboden, regelende het benoemen en afzetten van onderwijzers der lagere scholen; het lager onderwijs wordt daarbij aan het toezigt van de prefekten onderworpen.

— De divisie-generaal *Castelbajac* is tot gevolmagtigd minister te St. Petersburg benoemd, terwijl de volksvertegenwoordiger *de Persigny* met eene tijdelijke zending naar Berlijn is belast. Men spreekt veel over den aard van de zending des laatstgenoemden, en meent over het algemeen, dat hij den grondslag zal moeten leggen van eene nadere verbindtenis tusschen Frankrijk, Engeland en Pruissen, op voorwaarde dat lord *Palmerston* aan het bewind blijve. In het tegenovergesteld geval voorziet men algemeen, dat tusschen Oostenrijk, Engeland en Rusland eene verbindtenis zal worden aangegaan, terwijl Frankrijk en Pruissen alsdan zouden worden uitgesloten als door democratie bevlekt.

— Heden, de verjaardag van het overbrengen van keizer *Napoleons* stoffelijk overschot naar Parijs, werd in de kerk der Invaliden eene mis gecelebreerd, in tegenwoordigheid van den gewezen koning *Jérôme*, gouverneur van het gebouw der Invaliden. Op de straat zag men heden verscheiden oude soldaten van het Keizerrijk in het militaire kostuum van dien tijd, die zeer de nieuwsgierigheid gaande maakten.

— Door den generaal *Herbillon* zijn drie Arabische vaandels herwaarts gezonden, welke bij het bemagtigen van Zaatcha zijn veroverd, en in het gebouw der Invaliden zullen worden geplaatst.

— In Piémont vallen vele verkiezingen ter gunste der behoudende partij uit; de uitslag van de helft der verkiezingen was den 11 dezer te Turijn bekend, en van deze hadden de conservatieven twee derden bekomen. De Minister van Binnenlandsche Zaken en de gewezen minister *Pinelli* zijn op twee plaatsen verkozen. Ook de minister van oorlog *Lamarmora* is benoemd.

— Uit Napels zou de Regering depêches ontvangen hebben, inhoudende dat de Paus stellig weigert naar Rome weder te keeren, zoo lang zich daar een enkel Fransch soldaat zal bevinden onder het bevel van een generaal, die onafhankelijk is van het Pauselijk bewind. Z. H. moet verklaard hebben alleen dan te zullen wederkeeren, wanneer hij de zekerheid had van volkomen vrij en onafhankelijk te zullen zijn.

KEULEN den 16 december.

De Prins van Pruissen, die des avonds van 13 dezer te Dusseldorp aangekomen is, aldaar inspectie over de bezetting gehouden en een ter zijner eere gegeven feest bijgewoond heeft, was voornemens heden zijne reis naar Luxemburg voort te zetten.

In hare zitting van eergisteren heeft de Pruissische Tweede Kamer hare vroegere besluiten over art. 105 der Constitutie, de beperking van de magt der Ministers betreffende, en over de finantiële aangelegenheden, bevestigd. Art. 111, tot de Duitsche Staatsregeling betrekkelijk, heeft zij, even als de Eerste Kamer, met duidelijke verwijzing naar het Verbond van 26 mei, veranderd.

— Te Frankfort worden de Pruissische en Oostenrijksche Commissarissen voor het *interim* heden verwacht, en denkt men dat de Aartshertog Rijksbestuurder den 19 of 20 dezer zijn gezag zal overdragen, terwijl hij dan nog vóór het einde der maand zou afreizen. Kort na de aankomst der genoemde Commissarissen verwacht men ook de toestemming der drie Staten van welke die nog ontbreekt, als mede die van Oldenburg, zoodat niets het *interim* dan meer in den weg zou staan.

— Het gerucht wegens de bezetting van Saksen door Oostenrijksche troepen wordt, ofschoon meermalen tegengesproken, op nieuw levendiger. Uit Berlijn schrijft men dienaangaande, dat eenige dagen geleden een officier van hoogen rang naar Dresden gereisd is, om den Koning en prins *Johann* de gevaren voor te houden welke het opgeven van het Verbond van 26 mei en de aansluiting aan Oostenrijk, dat van geene Volksvertegenwoordiging weten wil, de Saksische Dynastie zou kunnen berokkenen. Het door hem ontvangen antwoord is, beweren sommigen, niet zeer bevredigend geweest. Aan het Saksische Hof kwam men er rondborstig voor uit de bezetting door Oostenrijksche troepen te verwachten; men zou zoo lang mogelijk denzelfden weg als de Kamers bewandelen, en tot voortdurende heffing der belastingen wist men wel middelen te vinden.

's GRAVENHAGE den 16 december.

Z. K. H. de Erf-Groothertog van Saksen-Weimar-Eisenach is eergisteren avond van het kasteel *Biljoen* in deze residentie aangekomen, doch zal slechts kort hier vertoeven.

— De gewone audientie van den Minister van Kolonien zal op woensdag den 19 dezer geen plaats hebben.

— Gisteren heeft het Provinciaal Geregtshof in Zuid-holland, onder voorzitterschap van den heer mr. *J. A. Philipse*, uitspraak gedaan in zake van *A. J. E. van Bevervoorde*, opposant, in cas van verjaring eener veroordeeling van zes maanden gevangenis, *f* 1000 boete en ontzegging zijner burgerschapsregten gedurende 10 jaren; — het Hof heeft hem in een gemotiveerd arrest verklaard goed opposant; de kosten te dragen door den Staat.

— In het Keurhessische stadje Bockenheim overleed den 8 dezer de majoor in Nederlandsche dienst, *von Gagern*.

Staten-Generaal.

Zoo als bereids gemeld is, heeft de heer *van Rijckevorsel* in de zitting der Tweede Kamer van ll. vrijdag ook deel genomen aan de algemeene beraadslagingen over Hoofdstuk III der Staatsbegrooting (*Departement van Buitenl. Zaken*). Hij is niet voldaan over het antwoord nopens de behartiging van onze handelsbelangen buitenslands. Hij schrijft dit toe aan de onbekendheid van den eerst kortelings opgetreden Minister, en vreest dat nog dezelfde geest bij de hoofdambtenaren van het departement van buitenlandsche zaken heerscht, een geest van geringschatting der belangen van onzen handel en van de klagten die hij van tijd tot tijd meent te moeten doen hooren. Hij haalt onderanderen aan het voorbeeld van het besluit, in 1845 in Rusland genomen nopens de suiker; een jaar eerst nadat de kamer van koophandel en fabrijken te Rotterdam opmerkzaam had gemaakt op den voor de Nederlandsche scheepvaart nadeeligen stand van zaken deswege, is er een einde aan gemaakt bij het traktaat van St. Petersburg van september 1846. Hij meent dat van den aanvang af dezer zaak door onze diplomatie veel tijd is verzuimd, terwijl zij zoo gemakkelijk door het ontvangen en meêdeelen van sneller berigten en het spoediger aanknoopen en voortzetten der vereischte onderhandelingen de nadeelen had kunnen voorkomen, thans aan onzen handel en scheepvaart toegebragt. Hij brengt voorts bij de zaak van de stoombootvaart tusschen New-York en Europa, waaromtrent gemelde kamer van koophandel berigten aan de Regering moest mededeelen; — de vertraagde Braziliaansche onderhandelingen, toen men te Rio invoerregten en tonnengelden met 1/3 verhoogd had. Hij vraagt wat Nederland deed, toen de tijdelijke regering van Venezuela hare zoogenaamde wet van uitstel of hoop uitvaardigde, waarbij aan alle schuldenaren een uitstel van betaling van 9 jaren werd verleend, ook jegens hunne buitenlandsche schuldeischers? Hij gewaagt van de geschillen van Carracas, waarbij men verlof gaf *Paez* aan te vallen onder het geschut van Curaçao, en wenscht inlichtingen over de kennisgeving, die men hier wegens den Venezuelaschen usurpateur heeft bekomen, en wanneer de instructien aan den consul te Carracas zijn verzonden. Wij hebben magt vertoond, maar den schijn op ons geladen of wij die magt niet durfden gebruiken, ja of wij voor ons goed regt zelfs niet naar behooren durfden spreken. Hij meent op goede gronden te kunnen aannemen, dat die ongelukkige houding alleen te wijten is aan het departement van buitenlandsche zaken. Hij zoekt de menigvuldige misslagen en nalatigheden alleen in de organisatie van dit departement. De ambtenaren mogen in sommige opzigten zeer bekwaam zijn; wat baat het, als zij niet op de hoogte van hunne roeping staan, als het departement steeds zijne instructiën van andere departementen moet erlangen? Eindelijk kan hij niet toegeven dat de Ministers te hooge traktementen hebben; men zou der Natie eene slechte dienst bewijzen met die te verminderen; zij verlangt aan het hoofd der departementen bekwame, eerlijke staatsdienaren; zij wil niet dat men daartoe bij uitsluiting rijke lieden kieze. En daarom moet ook de bezoldiging niet besnoeid worden, die voor eene goede vervulling noodig is. Noch in handel, noch in landbouw, noch in veeteelt is hier achteruitgang; voor de ontwikkeling dier hulpbronnen kan de diplomatie zeer bevorderlijk zijn.

In dezelfde zitting is de Minister van Buitenlandsche Zaken, alvorens over te gaan tot de beantwoording van de onderscheiden aanmerkingen, in eenige algemeene beschouwingen getreden. Al dadelijk gelooft hij, dat men van hem, door 's Konings vertrouwen tot het bestuur geroepen, in den korten tijd die hem tot dusver gegund is geweest, niet vergen zal, dat hij reeds volledig ingewijd zou zijn in de kennis der diplomatie en in die der tractaten. Intusschen verzekert hij, zijne beste pogingen te zullen aanwenden ter opruiming van alle billijke klagten, en elke teregtwijzing zal hem in dat opzigt aangenaam zijn. Onder de algemeene aanmerkingen nopens het geheel der begrooting somde men ook op de eenvoudige overname van het budget, zoo als het was liggende. Ware die aanmerking uitgegaan van de Kamer, hij zou er op dit oogenblik niet meer op terug komen, na al het deswege reeds geantwoorde, maar nu ze is uitgegaan van een lid der Kamer, dat deel gemaakt heeft van het vorig Ministerie (de heer *Donker Curtius*), moet hij opmerken dat dit hem eenigermate heeft bevreemd. Hij moet er tevens bijvoegen dat hij het goede wenscht over te nemen en uit te breiden, maar dat het roekeloosheid zou zijn om al dadelijk veel te beloven. Overigens acht hij de bezuinigingen van zijne voorgangers niet zoo gering, en hij meent ook dat men bij de vergelijking van het hier behandeld Hoofdstuk niet moet wijzen op andere Natien, zonder op het oog te houden dat daar verminderingen zijn aangebragt, als het ware onder den indruk der toenmalige omstandigheden. Wat het niet geven van een programma door dit Ministerie betreft, meent hij te moeten opmerken, dat niets meer en beter den staatsman kenschetst dan eerlijkheid, regtschapenheid, strenge gehechtheid aan de wet en handhaving van het regt. Tot de school dier staatkunde behoort dit Ministerie. Wat het finantiële vraagpunt aangaat, hij behoort niet tot de voorstanders van bezuiniging *quand même;* zuinigheid bepaalt zich voor hem tot het niet doen van nuttelooze uitgaven, en hij meent wijders dat bekrimpingen, die het noodige en nuttige onmogelijk maken, meer verlies dan winst aanbrengen. Twee wegen zijn open: óf men moet zich het noodige onthouden, waardoor men eindelijk aan de tering zou bezwijken; óf men moet met verjongde krachten optreden, ten einde zich politisch op te beuren. Vervolgens treedt de Minister in onderscheiden beantwoordingen, zoowel van opmerkingen bij het verslag der Kamer, als door eenige sprekers gemaakt, grootendeels overeenkomende met hetgene bereids in de memorie van beantwoording is uiteen gezet.

Overigens zegt de Minister meer bepaald in antwoord op het aangevoerde door den spreker uit Rotterdam, dat de verantwoordelijkheid van zijn departement alleen op hem berust, en hij zich niet wenscht te verschuilen achter een secretaris-generaal of ander beambte, en zal hij zijne beste krachten wijden om de diplomatie in luister te doen winnen door eene naauwgezette behartiging van onze nationale belangen. Wat aangaat het aangevoerde nopens de stoombootvaart voor de brievenmaal van New-York, merkt hij op, dat, als hij zich niet bedriegt, in der tijd groote sommen door Bremen voor die vaart zijn aangeboden, en dat Rotterdam destijds daarin is achterlijk gebleven, terwijl de finantien van den Staat geene opofferingen daarvoor gedoogden. Ook omtrent de onderhandelingen met Brazilië heeft, voor zoo ver hij weet, de diplomatie geene schuld: onze consul was van alle instructien voorzien. Met betrekking tot het uitstel van betaling door de tijdelijke Regering van Venezuela zegt de Minister, dat de Nederlandsche agent is aangeschreven om, in overeenstemming met de Vertegenwoordigers van andere Mogendheden, op te treden tot handhaving der regten van de buitenlandsche schuldeischers. De Minister eindigt zijne rede met op te merken, dat men voorzigtig moet zijn met de vergelijking tusschen de kosten van onze diplomatie en die van België; dat het laatste zich reeds tegen eene te groote inkrimping heeft verklaard, en dat hij hoopt bij eene volgende gelegenheid een nieuw stelsel te zullen kunnen aanbieden, waarbij hij trachten zal de meeningen van hen die voor uitbreiding en van hen die voor nog grooter inkrimping der bovenbedoelde uitgaven zijn zoo veel mogelijk te bevredigen.

De heer *van Rijckevorsel* verzocht den Minister nog nader te letten op de datums der informatien omtrent de feiten door hem aangevoerd. Daaruit toch kan alleen blijken of men tijdig was ingelicht, en hij neemt overigens acte van de verklaring des Ministers, dat hij instaat voor de daden zijner ambtenaren.

TWEEDE KAMER. — *Avondzitting van vrijdag* 14 *december*.

In deze zitting hebben langdurige beraadslagingen plaats gehad over de afzonderlijke afdeelingen en artikelen van het IIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting (*Departement van Buitenlandsche Zaken*). Vele leden hebben het woord gevoerd. Daarop ook de Minister van Buitenlandsche Zaken, die begon met het reeds vroeger gezegde te herhalen, dat men bij den tegenwoordigen toestand van Duitschland niet te veel zijne aandacht op den gang van zaken aldaar kan vestigen. Van daar dat bij de Regering bezwaren bestonden in de opheffing van eenige missiën. De Minister heeft er bijgevoegd dat, nadat eenmaal op aandrang der Staten-Generaal beloften gedaan waren, het Gouvernement den moed niet had die in te trekken, om niet den schijn van reactionair te zijn op zich te laden. Wanneer de Kamer nu echter op de zaak terugkomt, dan vindt de Regering er geen bezwaar in, doch in zekere mate. Zoo acht zij de vervulling van Hannover niet zoo noodzakelijk. Mogt de Kamer de verhooging niet toestaan, de Regering zou echter evenzeer een oog in het zeil houden, en zich door eene speciale zending of anderzins trachten te redden. Hij mag echter niet ontveinzen, dat de verhooging gewigtiger is dan een lid uit Drenthe opgeeft. Voor de handelsbelangen van de Hanzesteden zijn er consuls, aan wie zij in voldoende mate zijn toebetrouwd. — Er zijn bezuinigingen ingevoerd. Men zal trachten voort te gaan, maar zonder overleg een greep daaromtrent te doen, is bezwarend. De geheele zaak zal aan eene nadere beoordeeling onderworpen worden. — De missie te Frankfort is niet bijzonder kostbaar. Toen zich daar het Rijksparlement bevond, was daar het middelpunt van Duitschland. Het is nog de zetel van den Rijksbestuurder. De Bondscommissie zal daar ook in het vervolg resideren. Door de ligging is Frankfort het centrum der Duitsche belangen. De spreker betwijfelt, of men daar, eerder dan bij kleinere Duitsche Staten, eene missie zal kunnen ontberen. — Wat betreft het door den heer *Boreel* in het midden gebragte nopens de overeenkomst met Oostenrijk en Pruissen, zij is niet aangevallen. Ware dit het geval, de Minister zou die toetreding met grond kunnen verdedigen. Doch genoemde redenaar heeft ook begrepen, dat het terrein glibberig is, en dat het beter is daarvan niet te spreken. De Minister is van gelijke meening. Dit moet hij echter aanmerken, dat de Bonds-acte en tractaten nog bestaan, maar, welke gebeurtenissen er ook plaats hebben, er is gelegenheid gelaten uit den Bond te treden, en uit den anormalen toestand te geraken, waarin wij door Limburg staan. Die anormale toestand is niet te ontkennen. Limburg zit tusschen Duitschland en Nederland. Vroeg of laat moet dit verwikkeling ten gevolge hebben. Niets ware gemakkelijker geweest, dan de toetreding te ontwijken; maar welke houding zou het gehad hebben, terwijl alle Duitsche Staten toetraden, dat Nederland zich zou onttrekken? Het zou dadelijk vijandig geweest zijn. Door de gemaakte reserves heeft Nederland niet te vreezen voor eene overwegende magt van Oostenrijk en Pruissen. Door den aard der gedane adhaesie zal men altijd op eene eerlijke en cordate wijze zich uit mogelijke verwikkelingen kunnen terugtrekken. Er wordt bovendien niets veranderd in de tot dusverre bestaan hebbende tractaten.

Deze mededeeling van den Minister geeft nu nog tot eenige verdere woordenwisselingen aanleiding, vooral ook over de vraag, of deze mededeeling wel in het openbaar had moeten geschieden. Naar aanleiding daarvan neemt de Minister van Justitie, daar de tijdelijke Voorzitter van den Raad (de heer *Thorbecke*) ongesteld is, het woord namens de Regering, en doet opmerken dat de tegenwoordige zaak teeder is, gelijk alles wat de buitenlandsche aangelegenheden betreft. Intusschen moet de Minister opmerken, dat door een lid uit Limburg het juiste standpunt ten deze aangegeven is. *De jure* bestaan de traktaten van 1815 nog. Is dit waar, dan zijn Luxemburg en Limburg, krachtens die traktaten, leden van den Duitschen Bond. Nu werd het voorstel gedaan om, in den geest der traktaten, eenige afwijkingen te doen ophouden en er regelmaat in te brengen. De Nederlandsche Regering heeft vermeend, zich daaraan niet te moeten onttrekken, onder dezelfde reserve als andere Mogendheden. In den legalen toestand

is dus geene verandering gekomen. Zoo de Kamer nu verdere ontwikkelingen ten deze mogt begeeren, dan zou de Minister daartoe een committé-generaal moeten vragen.

De heer *Boreel* heeft van den aanvang de moeijelijkheid ingezien, de zaak hier in het openbaar te behandelen, en hij reserveert zich over de overeenkomst te spreken, als zij officieel aan de Kamer zal worden medegedeeld. Dan zal de Kamer kunnen beslissen, of er een committé noodig zij.

De Minister van Buitenlandsche Zaken moet op *drie* punten terugkomen: 1°, of de toetreding tot de overeenkomst van september tijdig en deugdelijk heeft plaats gehad; 2°, de verhouding der Regering tegen over de Staten-Generaal; 3°, het antwoord nopens een amendement van een lid uit Drenthe. — Omtrent het *eerste* kan de Minister zich moeijelijk anders dan in committé-generaal uitlaten. Het traktaat zelf is geen geheim, maar er kunnen punten ter sprake gebragt worden, welke minder voor openbare behandeling geschikt zijn. — Omtrent het *tweede* punt moet de Regering den schijn van voorbarigheid van zich afwerpen. De toetreding was geen geheim, en kon daarom aan de commissie van rapporteurs medegedeeld worden. Wat de mededeeling aan de Staten-Generaal betreft, hieromtrent kan in allen gevalle de Regering niet *in mora* gesteld worden, naardien de Grondwet het tijdstip der indiening niet aanwijst. Het Bewind zal in overweging nemen, of de mededeeling moet plaats hebben. Dan kan ernstig over de zaak beraadslaagd worden. Wat betreft eene bekrachtiging door de wet, de Minister deelt ten deze het gevoelen van den heer *Wichers*, dat hier geen sprake is van weitelijke regten. — Wat betreft het voorgestelde amendement, de Minister herhaalt, dat de Regering geene vrijheid voor zich heeft gezien het cijfer te verhoogen. Zij erkent evenwel, dat die verhooging haar nut kan hebben. Indien de Kamer eene verhooging wil toestaan voor de missiën te Munchen en te Stuttgardt, zij heeft er niets tegen. Wil de Kamer dit echter niet, de Regering zal zich op eene andere wijze trachten te redden. Zij stelt zich ten deze geen partij.

De heer *van Randwijck* verklaart daarop zijn amendement, tot vermeerdering van het getal missiën in Duitschland, in te trekken, maar stelt de Regering geheel verantwoordelijk, wanneer zij niet in staat zal zijn op voldoende wijze de regten van Nederland te handhaven. — De heer *van Rijckevorsel* toont het belang aan eener afzonderlijke missie van Spanje en Portugal.

Ten slotte wordt het geheele IIIde Hoofdstuk aangenomen met eene meerderheid van 54 tegen 5 stemmen. Tegen de heeren *Storm*, *Smit*, *Wintgens*, *Dirks* en *Costerus*.

De zitting is daarna gescheiden tot morgen ochtend ten 11½ ure.

Zitting van saturdag 15 december.

De beraadslagingen worden voortgezet over de ontwerpen der Staatsbegrooting voor 1850, en wel het eerst over Hoofdstuk IV, *Departement van Justitie.* Bij deze gelegenheid dringt de heer *van Hasselt* aan: 1°, op de invoering van een nieuw wetboek van strafregt, en 2°, op het tot stand brengen eener nieuwe regterlijke organisatie. De Minister van Justitie verklaart hoe het hem, bij de menigvuldige andere gewigtige wetten die tot stand moeten komen, gedurende het eerste jaar onmogelijk zal zijn zich met de ontwerpen van een nieuw strafwetboek bezig te houden, waarvan hij de behoefte zoo zeer als iemand gevoelt. Wat de nieuwe regterlijke organisatie aangaat, hoe moeijelijk dat onderwerp ook zij, de Grondwet legt te dezen opzigte verpligtingen op die vervuld moeten worden, en het Ministerie zal zich beijveren zoo spoedig mogelijk ook aan die verpligting te voldoen.

Hierna zijn de algemeene beraadslagingen gesloten, en is men tot de behandeling der afdeelingen overgegaan. Bij de 3de afdeeling: *van het Hoog Militair Geregtshof*, drong de heer *ter Bruggen Hugenholtz* aan op de afschaffing der straf van het vallen van de ra, bij de marine nog in gebruik. De Minister van Marine was het in beginsel met den spreker eens, en verzekerde te zullen doen wat in zijn vermogen ligt om die straf zoo spoedig mogelijk te doen vervallen. De Minister van Justitie, ofschoon het wenschelijke daarvan erkennende, achtte het gevaarlijk, zoo lang de militaire wetboeken nog bestaan, een enkelen greep daarin te doen. Wat de herziening der militaire wetboeken betreft, de Regering is in het bezit van den uitgebreiden arbeid eener vroegere Staats-Commissie, maar dit werk moet eene geheele omwerking ondergaan, daar het steunt op de vorige Grondwet, die het bestaan van een hoog militair geregtshof stellig voorschreef. Ook dit onderwerp zal hij zoo spoedig mogelijk behandelen, doch ook hier kon geen tijd bepaald worden. — Daarna werd de afdeeling goedgekeurd.

Nadat de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken de bedenkingen van den heer *de Man* beantwoord hadden, die tegen de bezoldiging van Staats wege der directeuren van politie te Amsterdam, 's Hage en Rotterdam opkwam, is ook de 5de afdeeling met 51 tegen 6 stemmen goedgekeurd, en ook de 7de afdeeling, *kosten der gevangenissen*, na ophelderingen, zoo door den afgetreden minister van justitie *Donker Curtius* als door den tegenwoordigen Minister bij dat Departement, op geuite bezwaren van den heer *Storm van 's Gravesande* gegeven. — Daarna is het Hoofdstuk *met algemeene stemmen* aangenomen.

De beraadslaging over Hoofdstuk V: *Binnenlandsche Zaken*, heeft aanleiding tot langdurige woordenwisselingen over den waterstaat, met name over de polderbesturen, gegeven. De heeren *Backer*, *Wintgens*, *Lotsy*, *Boxman* en *Reinders* drongen vooral op verandering en verbetering te dezen opzigte aan. De heer *Duymaer van Twist* lichtte de questie der Overijsselsche Spoorwegmaatschappij kortelijk toe.

Op het voorstel des Voorzitters, om de discussien in eene avondzitting te vervolgen, verzocht de Minister van Binnenlandsche Zaken dat dit maandag geschieden zou. Daarop stelt de Voorzitter voor, Hoofdstuk VIII, *Marine*, in de avondzitting te behandelen. De Minister voor dat Departement zegt, dat dit hem bijzonder aangenaam zal zijn, dewijl hij dan zeker dien nacht gerust zou kunnen slapen. Wordt besloten tot eene avondzitting ten 7½ ure.

Avondzitting.

De Commissie voor de verzoekschriften brengt verslag uit op een adres van het stedelijk bestuur van Medemblik, dat zich bezwaard toont over het gebleken voornemen der Regering om het Instituut voor de Marine aldaar op te heffen en naar elders te verplaatsen, ter zake van zijne ongezonde ligging. Het verzoekt dat op dit nog twijfelachtig punt een onderzoek worde ingesteld, en wijst voorts aan hoe het bestaan der stad van het al of niet gevestigd blijven van het Instituut aldaar afhankelijk is. De Commissie adviseert tot het nederleggen van het adres ter griffie, waartoe besloten wordt, nadat de heer *Scheltinga Winterberg* op het voldoen aan het verzoek van het stedelijk bestuur van Medemblik had aangedrongen.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de begrootingswetten, en wel ten aanzien van Hoofdstuk VIII (*Marine*), over het geheel van het Hoofdstuk.

De heer *ter Bruggen Hugenholtz* spreekt zeer breedvoerig over dit onderwerp. Naar zijn oordeel voegt ons eene goede *beschermende* marine, uit welke eene genoegzame *defensive* marine van zelf voortvloeit, die, waar de belangen des handels zulks mogten vorderen, op kan treden, vooral in onze Kolonien, door hare werking meer welvaart verspreidt, en groote botsingen, met de daaruit voortvloeijende kostbare oorlogen, in tijds kan voorkomen. Hoe groot nu de maritime magt moet wezen, om met deze inzigten onze Kolonien goed te bezetten, is eene vraag, die niet dan na rijpe overweging kan worden opgelost, want daarvan hangt niet alleen de welvaart der Kolonien, maar ook geheel en al de voor de Marine benoodigde som af. Hij stelt echter een getal, dat hij meent niet zoo geheel van de waarheid af te wijken. In Oostindië, in 3 stations, 3 fregatten, 3 korvetten, 3 brikken, 18 schooners, 3 groote en 9 kleine stoomschepen. In de Westindiën 1 korvet, 2 brikken, 4 schooners en 1 stoomschip, dus te zamen 3 fregatten, 4 korvetten, 5 brikken, 22 schooners en 13 stoomschepen. Die magt stellende, dan heeft men daartoe 6 hellingen noodig. De spreker komt, met het benoodigde voor de schepen ter bescherming onzer zeegaten, tot het besluit dat een twaalftal hellingen zeker voldoende zou zijn, behalve dat men, in geval van nood, voor kleinere vaartuigen, nog op de particuliere werven zou kunnen doen bouwen. Naardien nu te Amsterdam 12 hellingen bestaan, kunnen, volgens dien spreker, de werven te Rotterdam en Vlissingen als instructiewerven vervallen. Willemsoord biedt meer dan genoegzame localiteit voor uitrusting en reparatie, doch, om verschillende opgegevene redenen, zou de heer *ter Bruggen Hugenholtz* de Vlissingsche werf, als reparatiewerf, ook nog wel willen laten bestaan. Verder meent hij dat de linieschepen voor ons kwalijk meer te pas zullen komen, en dat de tijd voor ons nog niet daar is om het stoomwerktuig als hulpvermogen voor op stapel staande schepen toe te passen. Hij komt vervolgens tot het personeel der marine, dat bepaald wordt door het aantal schepen hetwelk men in dienst verlangt te hebben, met verhooging van een vierde, voor zoo veel het vaste korps betreft. Hij tracht verschillende bezwaren op te lossen, die tegen de opheffing van twee werven worden gemaakt. Al bleven er eenige nadeelen over, dan nog zouden die moeten wijken voor de dringende noodzakelijkheid om onze huishouding te vereenvoudigen, ten einde daaruit eene gepaste bezuiniging te doen ontstaan. Men vindt, zegt hij, aanleiding, nopens de werven, reeds dadelijk met 1850 de handen aan het werk te slaan. Door dus de Marinebegrooting als credietwet goed te keuren, wordt de Minister in de gelegenheid gesteld om den weg in te slaan, dien de spreker voor den goeden weg houdt.

De heer *van Hoëvell* betoogt de hooge noodzakelijkheid der uitbreiding van onze marine in Indië.

De Minister van Marine beantwoordt hetgeen door drie sprekers is aangevoerd. Een hunner heeft beweerd dat de stad Medemblik voor het instituut der marine volstrekt niet ongezond is. Hij kan zich met dat gevoelen niet geheel vereenigen, maar geeft de verzekering dat bij het Gouvernement het stellig voornemen bestaat om een naauwkeurig onderzoek deswege te doen instellen. Is de uitslag daarvan ongunstig, dan mag het algemeen belang niet aan dat eener enkele stad worden opgeofferd. Hij is het voorts volmaakt eens met de beide heeren, die eene uitbreiding der marine noodzakelijk oordeelen. Hij erkent voorts gaarne dat de marine niet is voor de werven, maar dat de laatste moeten ingekrompen worden. Zijn ernstige wensch is het de marine, waarin hij met eere gediend en die hij 54 jaren doorloopen heeft, ook met eere te verlaten. Zijne beste pogingen zullen strekken om de marine op een doelmatigen voet te brengen, en zoo veel mogelijk uit te breiden.

Vervolgens ontstaat eene woordenwisseling tusschen de heeren *Groen van Prinsterer* en *van Hoëvell*, naar aanleiding van het door laatstgenoemde gesprokene. Na nog eenige redekaveling, aan welke ook de heer *Bachiene* en de Ministers van Marine en Kolonien deel nemen, worden de beraadslagingen over het geheel van het Hoofdstuk gesloten. De onderdeelen geven geene aanleiding tot beraadslaging. Nadat al de artikelen zonder hoofdelijke omvrage waren aangenomen, is ten slotte dit VIIIste Hoofdstuk *aangenomen*, met algemeene stemmen. De zitting is daarna gescheiden tot maandag morgen ten 11 ure.

's GRAVENHAGE den 17 december.

Bij besluit van 13 dezer heeft Z. M. den heer mr. *P. Bel*, advocaat te Amsterdam, benoemd tot griffier van het kantongeregt te Nieuwer Amstel.

— De Minister van Finantien, in aanmerking nemende dat de inwisseling der stukken van 25 centen, naar de wet van 1816 vervaardigd, bepaald bij Zijner Majesteits besluit van 12 november 1849 (*Staatsblad* n.° 57), door verhinderde communicatien op sommige plaatsen vertraging zou hebben kunnen ondervinden, en willende aan de bezwaren daaromtrent te gemoet komen, heeft het Agentschap van 's Rijks schatkist te Amsterdam, de Betaalmeesters in de Arrondissementen en de Ontvangers der Belastingen gemagtigd, om de opgemelde specie alsnog bij voortduring in te wisselen op den voet der bekendmaking van den 14 november laatstleden, en om die ook in betaling aan te nemen tot en met *saturdag den 29 december* 1849.

— Naar men verneemt is de heer Procureur-Generaal bij het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland in cassatie gekomen tegen de uitspraak van gemeld Hof in zake *A. J. E. van Bevervoorde.*

Staten-Generaal.

EERSTE KAMER. — *Zitting van maandag 17 december.*

Is ingekomen eene missive van den heer mr. *J. A. Philipse*, benoemd tot president van het provinciaal geregtshof in Zuidholland, die, door die benoeming, naar aanleiding van het 4de lid van art. 91 der Grondwet, opgehouden hebbende lid der Kamer te zijn, heeft vermeend hiervan aan den Voorzitter mededeeling te moeten doen. — Aangenomen voor kennisgeving; terwijl tevens hiervan zal kennis gegeven worden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Zijn ingekomen *vier* Koninklijke besluiten, houdende ontslag en benoeming van Ministers.

De heer *Lightenvelt* wenscht betrekkelijk die besluiten van ontslag eene vraag aan den Minister van Finantien te doen. Hij vraagt, namelijk, waarom de leden van het vorige Kabinet, bij afwijking van den gewonen regel, zonder eenige dankbetuiging uit hunne betrekking zijn ontslagen? De spreker doet bepaaldelijk deze vraag aan den Minister van Finantien, en zulks om *twee* redenen: 1°, omdat deze ook lid van het vorige Kabinet heeft uitgemaakt, en 2°, omdat hij de besluiten gecontrasigneerd heeft. — De spreker zal zich wel wachten, zulks aan een ander lid van het tegenwoordige Kabinet te vragen. Hij of zij, die overtuigd zijn dat het vorige Ministerie òf niets, òf het weinige wat door hen is uitgerigt verkeerd gedaan hebben, deze handelen consequent, wanneer zij de vorige Ministers als onwaardig doen aftrekken. Maar wanneer nu het besluit, bij afwijking van den gewonen regel (dagelijks toch leest men in de *Staats-Courant* besluiten tot ontslag, onder dankbetuiging voor den Lande bewezen diensten, nog dezer dagen van een burgemeester en een kapitein ter zee), wanneer zoodanige besluiten gecontrasigneerd zijn door een Minister van het vorige Kabinet, die meer dan iemand gedurende twintig maanden in de gelegenheid geweest is na te gaan, hoe dat Ministerie zijne beste krachten heeft aangewend, om, naar zijne overtuiging, ten nutte van het Land werkzaam te zijn, dan vraagt de spreker, waarom die woorden zijn weggelaten? — De naam des Konings mag hier niet ter sprake komen. De Koning is onschendbaar en de Ministers zijn verantwoordelijk. Buitendien is de spreker van de tevredenheid en de goede gezindheid des Konings overtuigd. Bij afwijking van den gewonen regel, is de gebruikelijke formule in het besluit weggelaten, en alzoo eene *flétrissure* op de afgetreden Ministers geworpen. De spreker wenscht te weten, hoe de Minister van Finantien die handelwijze uit een zedelijk en staatkundig oogpunt zal kunnen regtvaardigen.

De Minister van Finantien zegt dat hij, als lid van het vorige Ministerie, voorzeker minder dan iemand wenscht te kort te doen aan de belangrijke werkzaamheden door dat Kabinet verrigt. De reden der weglating zal der Kamer welligt vreemd klinken, maar er is toch werkelijk geene andere: de zaak moet eenvoudig aan verzuim toegeschreven worden. Had zij hem bekend geweest, de Minister zou geen oogenblik geaarzeld hebben de uitgelaten woorden in te vullen.

De heer *Lightenvelt* verklaart dat, zoodra de Minister van verzuim spreekt, aan geen opzet meer kan gedacht worden, en zal er dus niets meer van zeggen.

Gemelde besluiten worden alsnu voor kennisgeving aangenomen.

Eenige ingekomen verzoekschriften worden naar de commissie *ad hoc* verzonden, waartoe de Voorzitter benoemt de heeren *van Meurs*, *van Tets van Amerongen*, *Bosch*, *van Heeckeren van Wassenaar* en *Engelkens.*

Van de Tweede Kamer zijn ingekomen eenige ontwerpen van wet, als: 1°, ontwerp tot overgang in werkelijke schuld van uitgestelde schuld en kansbiljetten, en 2°, vijf ontwerpen der Staatsbegrooting voor 1850, als: hoofdstuk I, II, III, IV en VIII.

De Minister van Finantien geeft te kennen, dat, dadelijk na de benoeming van het nieuwe Ministerie, het niets liever gewenscht had dan dadelijk in de Eerste Kamer te verschijnen, ten einde omtrent alle zoodanige punten inlichtingen te geven, als de leden noodig mogten oordeelen. Onderscheiden omstandigheden hebben belet, dien wensch te vervullen; de voornaamste echter was de noodzakelijkheid, waarin het Ministerie verkeerde, de begrooting, zoo als die in september was ingediend, zoo spoedig mogelijk tot stand te brengen. Aan het Ministerie heeft de tijd ontbroken, de begrooting nogmaals te herzien. Die begrooting wordt thans bij de Tweede Kamer behandeld. De Minister weet dat, wanneer het geldt de bevordering van 's Lands belangen, hij niet noodig heeft ook bij de Eerste Kamer op eene spoedige behandeling aan te dringen. Hij neemt alleen de vrijheid, de Kamer indachtig te maken op den spoed, welken de zaak vereischt.

Wordt besloten, de ingekomen ontwerpen naar de Afdeelingen te verzenden.

Na het trekken der Afdeelingen is de Vergadering gescheiden.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van maandag 17 december.*

In deze zitting heeft de Minister van Justitie medegedeeld, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken voortdurend ongesteld was en zich buiten de mogelijkheid bevond, het Hoofdstuk der Staatsbegrooting zijn departement betreffende te verdedigen.

Door den Voorzitter werd dienvolgens voorgesteld, over te gaan tot de beraadslaging over Hoofdstuk IX A, *Finantien.*

Na eene woordenwisseling, wordt met 31 tegen 27 stemmen besloten, het Hoofdstuk van Binnenlandsche Zaken te laten liggen en de beraadslaging te houden over Hoofdstuk VI, nopens het departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst.

Die discussien zijn dan ook aangevangen. Onderscheiden sprekers, benevens de Ministers van Justitie en van Buitenlandsche Zaken, die voorloopig belast zijn met het beheer der beide departementen voor de Eerediensten, hebben het woord gevoerd. Onder de sprekers bevonden zich de afgetreden ministers voor de beide Eerediensten, de heeren *van Heemstra* en *Mutsaers*, die beide voor het behoud der departementen het woord hebben gevoerd.

Heden avond ten 7½ ure zullen de beraadslagingen worden voortgezet; de algemeene beraadslagingen waren afgeloopen en die over de Iste afdeeling aangevangen. De heer *Groen* was daarbij de eerste spreker, en zal heden avond zijne rede voortzetten.

ROTTERDAM den 17 december.

Vrijdag heeft de Dordrechtsche Afdeeling van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw eene vergadering gehouden, waarin onderanderen het voorstel is aangenomen om, in overeenstemming met de Afdeeling Beijerlanden en omstreken, te Dordrecht in het najaar van 1850 eene tentoonstelling van voortbrengselen van landbouw te houden. Tevens is een voorstel ter tafel gebragt om bij de Regering der stad Dordrecht aanzoek te doen tot het oprigten eener wekelijksche veemarkt. Door de vergadering is eene commissie benoemd om dit voorstel bij de stedelijke Regering te ondersteunen. Eindelijk is door eene commissie verslag uitgebragt over de aan haar onderzoek toevertrouwde vraag: „wat vermag de landbouwende stand tot voorkoming van armoede ten platten lande?” De onderdeelen van dit belangrijk verslag zijn tot punten van beraadslaging gemaakt, en de uitslag daarvan zal bij eene circulaire aan alle eigenerfden of pachters, binnen de Afdeeling, medegedeeld worden, daar de vergadering het op den voorgrond stelde, dat een gestadig toezigt en aanhoudende bemoeijing van den meester met zijne onderhebbende arbeiders, meer zal vermogen tot leniging der armoede, en opbeuring der zedelijke krachten van den arbeider, dan alle armencommissien of inrigtingen van liefdadigheid. Men werschte vooral dit denkbeeld onder den landbouwenden stand veld te doen winnen.

— Bij de tweede stemming voor een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, te Leyden, zijn 421 briefjes ingeleverd, waaronder 5 in blanco. Van de overige hebben 210 stemmen zich vereenigd op den heer *J. A. de Fremery* en 206 op den heer *J. M. de Kempenaer*, en is alzoo de eerstgenoemde verkozen, die deze verkiezing aangenomen heeft.

— Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Katwijk aan Zee is aan den Ambachtsheer, ter vervulling der bestaande vacature, een tweetal predikanten aangeboden, bestaande uit dd. *J. C. Hentzepeter*, te Berkel, en *N. Beets*, th. dr., te Heemstede; de laatste is door den Ambachtsheer gekozen.

— Als eene bijzonderheid meldt de *Amsterdamsche Courant*, dat het eerste goud, van Californië door de Nederl. Handel-Maatschappij aangevoerd, dezer dagen te Amsterdam aan de markt was. De twee baartjes, te zamen 600 oncen zwaar, hadden eene gehalte van $\frac{883}{1000}$ en $\frac{882}{1000}$ fijn bij $\frac{110}{1000}$ en $\frac{111}{1000}$ zilver. — Deze baartjes zijn heden verkocht met een agio van ruim 13⅛ per cent.

— Het Nederlandsche stoomschip *Willem I*, kapitein *J. H. Savert*, is laatstleden vrijdag van zijne reis naar de Middellandsche Zee in Texel teruggekomen.

— Sedert eenige dagen bevindt zich te Leeuwarden een intendant van 's Konings paleizen, ten einde het paleis daar ter stede te inspecteren.

— Den 14 dezer werd door den breeden kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Vlissingen, ten gevolge van het bedanken van den wel eerw. zeer gel. heer *F. C. van den Ham*, theol. doct. en predikant te Harderwijk, geformeerd het volgend twaalftal van predikanten: dd. *E. W. H. Molemans*, te Hilversum; *D. Bresser*, te Strijen; *J. Siblesz*, te Steenwijk; *I. C. de Vijver*, te Zegveld; *P. N. Zijnen*, P. J. Zn., te Ter Heyde; *L. G. Th. Creutzberg*, te Vere; *A. J. Molenaar*, te Scheveningen; *H. C. Voorhoeve*, te Leerdam; *C. C. Callenbach*, te Nijkerk op de Veluwe; *N. Osti*, te Putten; *J. G. Wanrooy*, J. Zn., te Stad aan 't Haringvliet, en *J. B. Nijhoff*, te Vaassen.

Ds. *A. W. Kamp*, predikant te Zwartsluis, heeft het beroep naar Meppel aangenomen.

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Emilie*, P. F. Marker, naar Liverpool enz.; *Twee Gebroeders*, E. J. Branbergen, n. Liverpool; *Ellen*, T. Wiseman, naar Londen; *Emerald*, J. Ford, n. Ipswich; *Albert*, W. Ferguson, naar Leith, en *Kleinkinderen*, A. den Breems, naar Grangemouth.

Volgens brief van kapit. L. W. van Rijn van Alkemade, voerende het barkschip *Ceres*, was hij in den morgen van den 16 dezer op de hoogte van het Zuid-Voorland met den loods aan boord zeilende, hebbende alstoen 83 dagen reis van Batavia.

HELLEVOETSLUIS den 15 dezer. Het barkschip *Marie Julie*, kapit. J. Teygeler, van Rotterdam naar Valparaiso, is heden nacht met verlies van anker en 40 vademen ketting tegen den Noordwal aan den grond geraakt, doch weder afgebragt en op de Reede ten anker gekomen; de wind Z. W. met mist.

HELLEVOETSLUIS den 16 dezer. Heden morgen arriveerden *Arentina Jakoba*, H. O. van Wijk, van St. Ubes; *Ocean* (st.), J. C. Hast, van Londen; *Geessina*, P. H. Koning, van Goole; *Maese*, T. Moloney, van Hull, en stoomden in zee *Apollo*, W. H. Smith, naar Londen, en *Sea Gull*, G. Nichol, naar Hull. Voor den wal het schip *de IJstroom*, kapitein T. de Meester, en volgens rapport van kapitein van Wijk de *Jeannette*, S. Halfweg, beiden van Batavia; de wind Z. W.

HELLEVOETSLUIS den 17 dezer. Gisteren na den middag zijn binnengekomen *Jeannette*, S. Halfweg, van Batavia; *Joseph & Mary*, J. Besford, en *Echo*, J. Darnell, van Londen; — heden morgen *Sir Robert Peel* (st.), R. Hart, van Londen. Voor den wal een Amerikaansch driemastschip, van New-Orleans (denkelijk de *H. Purrington*, kapit. Given), en de bark *Ceres*, kapit. L. W. van Rijn van Alkemade, van Batavia; de wind W. N. W.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Macassar*, J. O. Kluin, naar Batavia; *Franz & Ernst*, T. N. Möller, naar Marseille, en *Samuel & Sarah*, R. Robinson, naar Newcastle, alle drie van Rotterdam; — *Tweelingen*, W. Schep, *Vereeniging*, T. van Vliet, en *Voorwaarts*, J. Vink, alle drie naar Lissabon; *Maria Johanna*, G. van der Gaauw, naar St. Ubes, en *de Maas*, H. Mannekus, naar Texel, alle vijf van Vlaardingen.

Kapit. A. Schaap, met het fregatschip *Gertrude*, van Batavia te Hellevoetsluis, heeft den 7 november, op 7 gr. ZB. en 15 gr. WL., gepraaid het fregatschip *Batavia*, kapit. E. Verschoor, van Batavia naar Rotterdam; den 15 dito, op 7 graden NB. en 23 gr. WL., de Deensche bark *Orion*, van Lissabon naar Rio-Janeiro; den 19 dito, op 15 graden NB. en 29 gr. WL., de Amerikaansche bark *Rio*, van Providence naar Californië, met landverhuizers, en den 4 dezer, op 45 gr. 43 min. NB. en 10 gr. 26 min. WL., gezien eene nieuwe Nederlandsche bark, toonende Rotterdamsche collegievlag met nommer 271.

BRIELLE den 16 dezer. Gisteren na posttijd stoomde in zee *Rainbow*, R. Stranack, naar Londen. Heden voor posttijd niets gepasseerd; de wind Z. W.

BRIELLE den 17 dezer. Heden voor posttijd is binnengekomen *Norfolk* (st.), J. Wood, van Goole; de wind W. N. W.

MAASSLUIS den 17 dezer. Eergisteren, gisteren en heden niets gepasseerd; de wind W. N. W.

BROUWERSHAVEN den 14 dezer. Heden is op deze reede aangekomen het barkschip *Edouard en Marie*, kapit. C. Reneman, zijnde binnen door van Hellevoetsluis gesleept door de stoomboot *Kinderdijk*. — Op den 12 dezer, des nachts ten één ure, is op den Banjaard gestrand, het draailicht van Schouwen O. Z. O. ¼ O., het Hanoversch kofschip *Anna Maria*, kapit. H. H. Strackholder, met lijnzaad van Riga naar Antwerpen. Des middags ten twaalf ure was het schip reeds vol water, en moest de bemanning, bestaande uit zeven hoofden, met de sloep den bodem verlaten, toen zij, daar het den geheelen dag dik mistig was, bij de tweede ton in dit zeegat eene Scheveningsche bom ontmoette, welke daar ten anker lag. Den volgenden dag de mist opgeklaard zijnde, keerde de bemanning vroegtijdig met de bomschuit naar de kof terug, waar bijna te gelijk de reddingschokker nommer 2 en de loodsboot van de Goeree nommer 1 aankwamen, in welke vaartuigen de inventaris geborgen werd, waarmede het volk naar land vertrok, en gedeeltelijk te Scheveningen en alhier arriveerde. Van de lading is niets geborgen. De wind was tijdens de stranding O. ten Z.

TEXEL den 14 dezer. Binnengekomen E. P. Kuper van Riga. Vertrokken N. Andersen naar Drammen en nog vier Noordsche schippers naar Noorwegen; terug uit zee T. Rowbotham, bestemd n. Londen.

TEXEL den 15 dezer. Binnengekomen *Schoon Verbond*, B. Draijer, van Batavia, en *Ida*, G. Harley, van Londen. Vertrokken *Lion* (st.) naar Londen.

TEXEL den 16 dezer. De wind Z. W. Binnengekomen A. van Aken v. Rochefort; O. G. Bakker, T. W. de Jong en J. F. Kuipers, alle drie van Hull, en E. R. Zoutman van Dantzig. Uitgezeild drie Noordsche schippers naar Noorwegen.

VLIE 9—15 dezer. De wind W. N. W. Niets gepasseerd.

TERSCHELLING den 14 dezer. Binnengekomen 11 A. E. Koning v. Sunderland, L. P. Teensma van St. Petersburg en G. A. de Jonge v. Pernau; 12 G. A. Jonkhoff van Koningsbergen; 13 niets; heden J. Klein van Yarmouth en F. F. Bieze van Dantzig. Niets uitgezeild. Kapitein M. J. Regoort is uit het Schuitengat in de haven gekomen.

VLISSINGEN den 16 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen Rieke en Arends van Riga. Uitgezeild J. B. Gombeer naar Singapore en Batavia; *Witte Leeuw*, Brandt, n. Buenos-Ayres, en H. van Coppenolle naar Havanna, alle drie van Antwerpen, en vele schepen met graan naar Engeland. — Van ANTWERPEN vertrokken 14 *Minerva*, Deswelgh, naar Genua; *Jeannette*, C. Helsmoortel, n. Engeland, en *Georg*, Jongebloed, naar Plymouth; heden *Navigateur*, D. Stinze, naar Marseille; H. C. Jongebloed naar Londen, en *Doris* naar Hamburg. — Van GENT 13 *Désiré*, Visser, naar Triest.

AANGEKOMEN: Te CHARLESTON 15 november *Constantia*, M. J. Zeeman, van New-York (uitgeklaard dien dag *Elizabeth* naar Antwerpen). Te KONSTANTINOPEL 27 *Prinz Albert*, Megow, van Antwerpen. Te NANTES 12 dezer R. Schut v. Rotterdam. Op de Rivier van BORDEAUX 13 H. L. Draijer van Amsterdam. Te BREST 11 K. J. Tolner en te ST. VALERY 12 C. Roeleveld van Rotterdam. Te ABBEVILLE 3 R. A. Hazewinkel van Riga. Te GOTHENBURG dien dag C. Godberson van Batavia.

VERTROKKEN: Van SMYRNA 28 november *Sisaret*, S. Haxell, naar Amsterdam. Van TRIEST 6 dezer *Teniers*, C. J. Divoort, n. Cephalonia en Antwerpen. Van MESSINA 22 november *Dromo*, Tolman, naar Antwerpen. Van GENUA 6 dezer *Jonge Catharina*, J. P. Mink, naar Cette. Van ALICANTE 30 november (uitgeklaard) *Onderneming*, K. Zwanenburg, naar Amsterdam. Van ROYAN 10 dezer *Clara Maria*, Schnieders, naar Brussel, *Adeline* naar Gent, *Amsterdam*, H. W. Wortelboer, en *Aurora*, G. M. Gnodde, naar Amsterdam. Van NANTES 12 *Maria Laurentia*, D. W. Kleininga, naar Antwerpen, en van ST. NAZAIRE 9 *Cornelia*, P. Hubert, naar Rotterdam.

NEW-YORK den 28 november. Uitgeklaard 24 *Jane E. Williams*, T. L. Masson, naar Antwerpen. In lading *Freihandler*, Bugdahl, naar Rotterdam; *Koophandel*, Beekman, en *Tuskina*, J. Stewart, naar Antwerpen; *Pieter Florisz*, J. R. Smit, en *Benedict*, With, naar Amsterdam.

CHRISTIANSAND den 6 dezer. Een gedeelte der lading (24 kisten en 146 zakken suiker) van het schip *Antina Tjakkelina*, kapitein W. Kleindijk, van Londen naar Stettin, vóór den 12 passato lek te Mandal binnengeloopen, is in beschadigden staat gelost en verkocht.

Het schip *Petrus Horrëus*, kapitein A. L. Zwieting, van Dantzig naar Amsterdam, is den 7 dezer met slagzijde te Kopenhagen binnengeloopen; moest lossen.

KOPENHAGEN den 10 dezer. Kapitein H. O. Sap, voerende het Nederlandsch kofschip *Broederliefde*, rapporteert, den 28 november, op 54 gr. 35 min. NB. en 14 gr. 9 min. OL., 4 mijlen O. ten Z. van Jasmund, in zinkenden staat ontmoet te hebben het Oldenburger galjoot *Vertrauen*, kapitein Pundt; wegens de hooge zee kon slechts één man van het volk, de timmerman namelijk, gered worden, waarop het schip met de overige manschap dadelijk zonk.

De schepen *de Zwijger*, kapit. G. J. Weyland, van Petersburg n. Amsterdam, en *Josephine*, H. M. Schipman, van Pillau n. Antwerpen, te Elseneur binnen, hebben na volbragte reparatie, het laatste den 6 en het eerste den 10 dezer, de reis voortgezet.

Uittreksel uit de Lloydslijsten van den 13, 14 *en* 15 *december:*

Te LONDEN aangekomen 12 S. van der Zwaag v. Harlingen, H. J. van Calker van Groningen en Jongebloed van Leuven; 13 J. Collis van Rotterdam en O. F. Fokkema van Workum; 14 J. Bauwens v. Ostende; in lading H. H. Smidt en uitgeklaard 14 M. van den Kerckhove n. Brugge. Te GRAVESEND dien dag T. Windlow; te MISTLEY 11 G. Broadhead en H. K. Rentes, alle drie v. Rotterdam. Te GRIMSBY 14 W. J. Kremer van Holland. Te HULL 11 T. M. Jaski van Koningsbergen. Te SUNDERLAND 11 J. Brine v. Amsterdam. Te GUERNSEY 10 C. Allcock van Rotterdam. Te LIVERPOOL 11 G. Zellien van Antwerpen en E. den Duyts van Ostende; 13 *Blarney* (st.) van Rotterdam en 14 J. Cornelis van Gent; afgezeild dien dag A. van der Heyde naar Ostende, en in lading F. C. Kamminga n. Rotterdam. Te QUEENSTOWN 11 *Clémence*, Bauwens, v. Antwerpen. Van NEWCASTLE uitgeklaard 14 *Twee Gebroeders*, J. Drewes, naar Groningen.

Het schip *Rover*, kapitein J. Salt, van Rotterdam naar Cardiff, is den 12 dezer te Fowey binnengeloopen.

Het schip *Freedom*, kapit. T. Ley, van Liverpool naar Rotterdam, is den 13 dezer te Fowey binnengeloopen.

Het schip *Richard Thornton*, kapitein T. Maxwell, van Batavia naar Londen, was den 12 dezer op de hoogte van Penzance.

Het schip *Gazelle*, kapit. W. Johns, van Cardiff naar Rotterdam, is den 13 dezer te Penzance binnengeloopen.

LEITH den 13 dezer. Heden aangekomen *Annette*, L. H. Singer, v. Memel; 10 dezer nog *Frouwina Steenhuizen*, K. H. Zuininga, van St. Andrew's, met verlies van zeilen en spil.

Het schip *Rotterdam Packet*, kapit. G. Britt, van Rye n. Rotterdam, is den 12 dezer te Rye uit zee teruggekomen.

De bark *Jonge Cornelis*, kapitein C. Verhey, van Rotterdam naar Batavia, was den 12 dezer op de hoogte van Douvres.

YARMOUTH den 13 dezer. De te Pekel-A te huis behoorende kof *Helena Brons*, kapitein J. R. Brons, van Dantzig naar Antwerpen, is met verlies van anker, ketting, zeilen enz. alhier binnengebragt.

De schooner *Rembrandt*, kapit. V. Arends, van Antwerpen naar St. Thomas, is den 11 dezer lek te Falmouth binnengeloopen.

Het schip *Jupiter*, kapitein Lievens, van Runcorn naar Ostende, is den 12 dezer te Falmouth binnengeloopen.

FALMOUTH den 14 dezer. De wind stil. Binnengeloopen gisteren de brik *Adrianus en Jacobus*, kapit. P. J. van Emmerik, v. Rotterdam n. Batavia en China, met eenige zeeschade, zijnde in aanzeiling geweest.

COWES den 13 dezer. De wind Z. O. Binnengeloopen de bark *Hendrik Wester*, kapitein R. J. Reynders, van Amsterdam naar Batavia, met eenige zeeschade, zijnde in aanzeiling geweest.

PORTSMOUTH den 13 dezer. Binnengesleept de brik *Pallas*, kapit. J. W. Bechtold, van Nickerie naar Amsterdam, met verlies van fokkemast, boegspriet, zeilen enz.

PORTSMOUTH den 14 dezer. De *Pallas* (bovengenoemd), v. Suriname naar Amsterdam, is lek, onderzocht en moet geligt worden; de wind W. Z. W.

GEPRAAID, den 10 november, op 4 gr. NB. en 21 gr. 20 min. WL., *Afrika*, C. Ouman, van Amsterdam naar Batavia; alles wel aan boord.

CARGA-LIJST.

GERTRUDE, A. SCHAAP, van *Batavia*.

12260 b. Koffij, 1739/4 k. Thee, 978 sch. Tin en 80 pic. Bindrotting, Nederl. Handel-Maatschappij.

OCEAN, J. C. HAST, van *Londen*.

682 st. IJzer, *M. Retemeijer en Co.*; 151 st. dito, *Minderop en van Heel*; 39 b. Saffloer, *Kreglinger en Co.*; 10 b. Koopm., *J. J. van Stolk*; 23 kistjes Specie, *M. Ezechiels en Zn.*; 26 pakk. Koopmanschap, Nederl. Stoomboot-Maatsch.; 25 dito dito, Diversen, en 39 dito dito, Order.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.
Te Rotterdam:

BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Johannes*, kapitein *T. A. Steffens*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

KAAP DE GOEDE HOOP, het gekoperd snelzeilend Nederlandsch Barkschip *Woltemade*, kapitein *F. Guyt*, Jr. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

LIVERPOOL, het Nederlandsch Kofschip *Alberdina Edzina*, kapit. *L. J. Naatje*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

LONDONDERRY, het Nederlandsch Kofschip *Geertruida Jacoba*, kapit. *A. A. Potjer*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

NEW-YORK, het gekoperd snelzeilend Hanoversch Brikschip *Pax*, kapitein *W. H. Swart*, om den 15 Januarij te vertrekken. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

BEURS- EN MARKTBERIGTEN.

***MADRID** den 9 December.* Gisteren en heden geen Beurs. Eergisteren waren de 3 per cents $30\frac{3}{16}$, na beurstijd 30⅛ geld; dito 4 per cents 12¾ papier; dito 5 per cents 13¼ pap., na beurstijd 13 geld; Rentel. Schuld 4⅛ papier, na beurstijd $3\frac{15}{16}$ a 4 geld; Coupons 8 papier en 7⅞ geld.

Ofschoon heden geen Beurs was, werd echter handel gedreven in Spaansche 3 per cents tegen 30⅞, men denkt dat zij morgen voor 31 zullen worden verhandeld.

***PARIJS** den 15 December.* Frankrijk 3 per cents 56. 05 a contant en 56. 20 tegen ultimo; dito 5 per cents 91. 30 a contant en 91. 45 tegen ultimo; de Actien van de Bank 2425; Napels 94. 50; Spanje 3 per cents Buitenl 38¼; dito Binnenl. 30⅛ a contant. — A contant sloten de Fransche 3 per cents 5 cent. lager en de 5 per cents 10 cent. hooger dan gisteren.

***LONDEN** den 15 December.* De 3 per cents Geconsolideerden 97⅜ a contant en 96¾ voor rekening; de Gereduceerden 96⅜; Spanje, 5 per cents, 18⅝ a contant en 18⅞ voor rekening; dito, 3 per cents, 38½ a contant; Portugal, 4 per cents, 36¾ voor rekening; Peru 54; Grenada, 1 per cent, 16¾; Mexico 30⅜ a contant, zonder Coupon, en 30 voor rekening; Holland, 2½ per cents, 56¼ a contant, en dito, 4 per cents, Cert., 84½. De Wissel op Amsterdam, 14 december, 11, 10½ a 12; op 3 maanden 12, 2 a 2½, en op Rotterdam 12, 2 a 2½.

***ANTWERPEN** den 15 December.* België 5 per cents 96⅛ papier; dito 4½ per cents 88⅛ papier; dito 2½ per cents 49¾ geld en 50 pap. Spanje 5 per cents 12⅞; dito Binnenl. 3 per cents 29⅛ geld en $29\frac{3}{16}$ pap.

***AMSTERDAM** den 17 December.* Nederl. Werk. Schuld, 2½ pc., 54¾ a $55\frac{1}{16}$, gebl. $54\frac{13}{16}$; idem Certific., 3 pc., 63¾ a 64, gebl. $63\frac{13}{16}$; id. id., 4 pc., $83\frac{13}{16}$ a 84, gebl. 83⅞; O. I. Leening, 4 pc., $82\frac{13}{16}$ a $82\frac{15}{16}$. België, bij *Rothschild*, 2½ pc., $46\frac{13}{16}$ a 47, gebl. 46⅞. Spanje, L. bij *Ardoin*, £ 85, 5 pc., 13⅝ a 13¼; id. bij id., £ 510, 5 pc., $13\frac{3}{16}$ a 13⅜, gebl. 13¼; idem bij idem, Onbep. Stukken, 5 pc., $12\frac{5}{16}$ a 12⅞; idem Binnenl. a 6 m., 3 pc., $29\frac{3}{16}$ a 29¼, gebl. $29\frac{3}{16}$; Coupons *Ardoin* $8\frac{9}{16}$ a $8\frac{11}{16}$. Portugal, te Londen, 5 pc., 35 a 35⅛; idem idem, 4 pc., $36\frac{7}{16}$ a 36¾, gebl. 36½. Rusland, Oblig. *Hope en Co.*, 1798 en 1816, 5 pc., 105⅜; Certific. bij idem, 1831 en 1833, 5 pc., 94; idem bij *Hope en Co.*, 4 pc., 85⅜ a $85\frac{7}{16}$; idem bij *Stieglitz en Co.*, 4 pc., 83⅛ a 83⅜. Oostenrijk, Metal., 5 pc., 79⅞ a 80¼; idem, 2½ pc., 42¼ a 42⅜.

Oostenrijk, N. Metaliek, 5 pc., 85½, ¾; Weenerbank bij *Goll en Co.*, 5 pc., 86, ¼. Fransche Obl., 3 pc., 52⅞, 53¼. Brazilië, 5 pc., 89; idem 1843, 5 pc., 86¾. N. Mexico, 5 pc. 27⅛, ⅜, $\frac{3}{16}$. Venezuela, 2¾ pc., 29. Handel-Maatsch. contant 167¾; Obl. Holl. Spoorweg, 4½ pc., 95½.

5 ure. Nederl. Werk. Schuld, 2½ pc., 54¾ a $\frac{13}{16}$. Fransche 3 pc. $52\frac{15}{16}$. Spanje, bij *Ardoin*, £ 510, 5 pc., $13\frac{3}{16}$ a ¼; id. Binnenl., 3 pc., $29\frac{3}{16}$ a ¼; idem Buitenl. 38⅛; N. Coup. *Ardoin* 8½. Oostenrijk, Metal., 5 pc., 80⅜; idem, 2½ pc., 42¼. Amerik. Bank-Actien 3⅝.

***AMSTERDAM** den 17 December.* Parijs 2 maanden ƒ 56⅛, idem zigt ƒ 56½; Bordeaux 2 m. ƒ 55⅞, idem 15 dagen ƒ 56⅛; Madrid en Cadix 3 m. ƒ 246; Sevilië 3 m. ƒ 244; Bilbao 3 m. ƒ 245; Lissabon en Porto 3 m. ƒ 42; Genua 2 m. ƒ 45; Livorno 2 m. ƒ 38½; Napels 2 m. ƒ 81¼; Petersb. 2 m. ƒ 185; Weenen 6 w. ƒ 31¾ pap.; Augsb. 6 w. ƒ 35½; Frankfort 6 w. ƒ 99 pap.; Hamburg 2 m. ƒ 34¾, idem zigt ƒ $34\frac{15}{16}$; Londen 2 m. ƒ 11. 95, id. zigt ƒ 12; Rotterd. ⅛; Disconto 2½ pc.

***ROTTERDAM** den 17 December.* Nederlanden, Werk. Schuld, 2½ pc., 54⅞ l. k., $54\frac{15}{16}$ h. k.; idem idem, 4 pc., 84⅛; Oblig. Holl. Spoorweg-Maatsch., 4½ pc., 95¾. Spanje, *Ardoin*, £ 170, 5 pc., $12\frac{15}{16}$; idem, £ 510, 5 pc., $13\frac{7}{16}$; Binnenl., 3 pc., $29\frac{5}{16}$; Coupons *Ardoin*, oude, $9\frac{5}{16}$; id., id., nieuwe, 8¾; Passive $3\frac{15}{16}$; Fransche Uitgest. 3⅞. Oostenrijk, Metaliek, 2½ pc., 42⅜ l. k., $42\frac{11}{16}$ h. k., 42⅝ gebl. k. Mexico, 1846, 5 pc., 28½ l. k., 28⅝ h. k., 28½ gebl. k.

***ROTTERDAM** den 17 December.* Hamburg 2 maanden ƒ 34¾, kort ƒ $34\frac{15}{16}$; Parijs 2 maanden ƒ 56¼, kort ƒ $56\frac{9}{16}$; Bordeaux 2 maanden ƒ 55⅞, kort ƒ 56⅛; Frankfort 6 weken ƒ 98¾.

***AMSTERDAM** den 17 December.* Heden verkocht van GERST: 100, 101, 105 N. Vriesche Winter ƒ 102, ƒ 104, ƒ 112. — De overige ARTIKELEN zonder handel. — KOOLZAAD Kromhorn ℒ 61; Norder ℒ 62, ℒ 61; dito Zomerz. ℒ 42; Fransch ℒ 59; op 9 Vat, dadelijk ℒ 69½; Sept. en Oct. ℒ 63. — LIJNZAAD één doen: 110 ℔ Koningsb. ƒ 250. — RAAPOLIE: op 6 w. ƒ 43½, Vlieg. ƒ 42½; in Mei eerstk. ƒ 42½ a ƒ ¾; Sept. en Oct. ƒ 37½. — LIJNOLIE: op 6 w. ƒ 31; Vlieg. ƒ 30. — HENNEPOLIE: op 6 w. ƒ 39.

***ROTTERDAM** den 17 December.* TARWE: Zeeuws., Vlaams. en Overm. bij redelijken aanvoer tot ruim vorige prijzen opgeruimd, meestal ter verzending; goede en puike Nieuwe ƒ 7. 30 a ƒ 7. 80; Mindere ƒ 6. 20 a ƒ 7. 20; goede en puike Jarige ƒ 7. 80 a ƒ 8. 30; Mindere ƒ 7. 20 a ƒ 7. 60; Poolsche bij gerijf: 157 ℔ witbonte ƒ 275; Roode soorten goed prijshoudend met eenige vraag voor verzending. In Entr.: 160 ℔ N. Hoogl. Kleefs. ƒ 216; 156 ℔ dito Rijn ƒ 200, ƒ 202. In Cons.: 162 ℔ N. Hoogl. Kleefs. ƒ 240; 159 ℔ puike Jar. Kleefsche ƒ 240; 157 ℔ Jar. Neder-Rijn ƒ 230. — ROGGE als voren; Overm., Zeeuws. en Vlaams. ƒ 4. 30 a ƒ 5; voorts 148 ℔ Jarige Rijn ƒ 137; *148*, 151 ℔ N. dito ƒ *135*, ƒ 136, ƒ 138; 141 ℔ O. Russische ƒ 115, 146 ℔ Coursche te Schiedam ƒ 152. — GERST: Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter ƒ 3. 20 a ƒ 3. 60; dito Zomer ƒ 3. 10 a ƒ 3. 50. — HAVER: Zeeuws. en Inl. Korte ƒ 2. 30 a ƒ 3. 10; dito Lange ƒ 2 a ƒ 2. 40. — BOEKWEIT, op 140 ℔: N. Noordbrab. ƒ 136, ƒ 139, ƒ 142, ƒ 144; N. Oostvr. Veen ƒ 128, ƒ 130. — ERWTEN: Zeeuws. Graauwe ƒ 5 a ƒ 6; dito Groene ƒ 4. 30 a ƒ 5. 50; dito Witte ƒ 5 a ƒ 5. 50. — BOONEN: Zeeuws. en Walch. Witte ƒ 5 a ƒ 6. 50, dito Bruine ƒ 5. 50 a ƒ 7. 25; dito Paardenboonen, 10 *cents* lager; ƒ 3. 80 a ƒ 4. 20. — KOOLZAAD: Zeeuwsch ℒ 66—68 gestort.

***SCHIEDAM** den 17 December.* Jenever, het Nederl. Vat, zonder fust, ƒ 14; Amst. proef, idem idem, ƒ 15. 25. Zonder de belasting.

*** NATIONALE MILITIE.

Ten gevolge der Publicatie van Heeren Burgemeester en Wethouders van den 10den dezer maand, wordt aan alle belanghebbenden, in den jare 1831 alhier geboren, en alzoo vallende in de termen der Nationale Militie, ter kennis gebragt, dat aan het Bureau van den Burgerlijken Stand tot afhaling der Geboorte-Acten, des avonds ten vijf ure, zal worden gevaceerd, als:

Op Vrijdag den 21 *December*,
voor de bewoners der wijken **1, 2, 3** en **4**;
op Saturdag den 22 *December*,
voor de bewoners der wijken **5, 6, 7** en **8**;
op Vrijdag den 28 *December*,
voor de bewoners der wijken **9, 10, 11** en **12**;
op Saturdag den 29 *December*,
voor de bewoners der wijken **13, 14** en **15**.

En wordt een ieder aangemaand om, tot voorkoming van oponthoud, zich ten dage en ure voorschreven aan te melden.

Rotterdam den 17 *December* 1849.

De Wethouder der stad Rotterdam, benoemd Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
SCHADEE.

*** OPROEPING.

Finaal Ontslag uit de Dienst der Schutterij.

De Luitenant-Kolonel, Kommandant der Dienstdoende Schutterij, roept bij deze op, ter bekoming van Finaal Ontslag uit de dienst der Schutterij, *alle* de Manschappen, behoorende tot de Ligting van den jare 1840, en zulks tegen overlegging van hun Bewijs tot overschrijving bij de Reserve, aan het Bureau der Schutterij, in het *Oude-Mannenhuis*, op *Donderdag* den 20 December 1849, des avonds ten 5 ure; — als mede die Manschappen, behoorende tot de Ligtingen van de jaren 1841, 1842 en 1843, welke bereids hun 34ste jaar mogten voleindigd hebben, ten dage en plaatse voornoemd, des avonds ten 8 ure, mede met overlegging van hun Bewijs tot overschrijving bij de Reserve, en, zoo verre deze laatsten aangaat, met vertoon van hunne Geboorte-Acte.

Rotterdam den 10 *December* 1849.

De Luitenant-Kolonel voornoemd,
J. BALLOT.

*** OVERBOEKING
VAN GEBOUWDE EN ONGEBOUWDE EIGENDOMMEN.
KENNISGEVING.

Schouten en Ambachtsbewaarders van de Polders *Beukelsdijk, Oost- en West-Blommersdijk*, genaamd Cool,

Gezien de Artikelen 184, 185, 186, 187 en 188 van de Keuren en Ordonnantien van 't Heemraadschap van Schieland,

Geven, bij deze, kennis, dat zij hun Zitdag tot Overboeking der Gebouwde en Ongebouwde Eigendommen in gemelde Polders voor dezen jare zullen houden Saturdag 29 December 1849, van des voormiddags *tien* tot des namiddags ten *één* ure, in hunne gewone Vergaderkamer in het Gebouw der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam.

En roepen zij mitsdien op alle de Eigenaren, welke zich, op eenige wijze hoegenaamd, sedert 1 December 1848 tot 1 December 1849 ingesloten, van hunne vaste goederen ontdaan hebben, en die welke op eene of andere wijze de zoodanige verkregen mogten hebben, omme op den gestelden tijd zich, ter plaatse voornoemd, te vervoegen met de noodige bewijsstukken, ten einde de Overboekingen te bewerkstelligen; zullende zij anderzins vervallen in de boeten, bij gemelde Artikelen van de Keuren en Ordonnantien van 't Heemraadschap van Schieland tegen de nalatigen bepaald, en de oude Eigenaren verpligt zijn de Polderlasten te blijven voldoen.

Eindelijk worden de Bruikers of Huurders van Gebouwde en Ongebouwde Eigendommen, in gemelde Polders gelegen, bij deze herinnerd, dat zij, ingevolge Art. 186 der meergemelde Keuren en Ordonnantien, ten allen tijde, binnen *zes weken* nadat zij daarvan kennis hebben gekregen, verpligt zijn aan den Schout der Polder kennis te geven van den overgang van Eigendom aan eenen nieuwen Verkrijger, op de boete bij gemeld Artikel bepaald.

Aldus gedaan in onze Vergadering den 14 December 1849.

Schouten en Ambachtsbewaarders voornoemd,
P. G. J. HOOG VAN TER-AAR, *Vt.*

MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TOONKUNST.
Afdeeling ROTTERDAM.

Aan de Leden wordt bij deze ter kennis gebragt, dat op Vrijdag 4 Januarij aanstaande, des avonds ten half zeven ure, in de Zaal der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, eene **ALGEMEENE VERGADERING** zal worden gehouden, bij welke gelegenheid door de Leden der Zangvereeniging van de Afdeeling, onder directie van den Heer ***Verhulst***, en met begeleiding van Orchest, het **Oratorium *ELIAS***, van MENDELSSOHN BARTHOLDY, zal worden uitgevoerd, en wanneer ieder Lid over twee Damesbiljetten zal kunnen beschikken.

Namens Bestuurders der Afdeeling,
Rotterdam J. OUDIJK VAN PUTTEN,
den 18 *December* 1849. *Secretaris.*

*** **VIERDE LEESVERGADERING** bij het Departement *Rotterdam* der **Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen***, op MORGEN den **19** December 1849, des avonds ten **7** ure, in het Locaal in den Oppert.

Redenaar de Wel Ed. Zeer Gel. Heer Dr. J. W. SLUITER.

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN, *Secretaris.*

Voor de bewijzen van deelneming, betoond bij het overlijden mijner geliefde Echtgenoot, betuig ik, ook namens mijne Kinderen en Betrekkingen, den opregtsten dank.

Rotterdam P. C. MAAS.
den 16 *December* 1849.

Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON HELENA GEERTRUIDA KLOOS, Echtgenoote van

Alphen J. ZUIDERHOEK, *J.*[B] *Zn.*
den 14 *December* 1849.

Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON ENGELINA THEODORA VAN EXTER, geliefde Echtgenoot van

Rotterdam G. VAN MILLIGEN.
den 14 *December* 1849.

Heden overleed de Heer CORNELIS VAN BUYSEN, in den ouderdom van ruim zestig jaren, in leven *Assessor dezer Gemeente*, diep betreurd door zijne Kinderen, Behuwdkinderen en deszelfs eenige Zuster en verdere Betrekkingen.

Pijnacker H. J. J. VAN BUYSEN,
den 12 *December* 1849. uit aller naam.

De **Zaken** zullen door deszelfs oudsten Zoon worden voortgezet.

Heden overleed onze veel geachte Vriendin, Mejufvrouw REYMPJE KOOY, in den ouderdom van ruim 65 jaren; waarvan door deze kennis wordt gegeven aan Familie, Vrienden en Bekenden.

Maasland W. H. VAN DER MANDELE,
den 12 *December* J. A. KEUKENMEESTER,
1849. *Executeuren-Testamentair.*

Op den 13 December 1849 overleed te *Rotterdam*, in den ouderdom van bijna 72 jaren, de Hoog Welgeboren Heer Jonkheer JACOB EDUARD DE MEY VAN ALKEMADE, *Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, Oud-Bewaarder der Hypotheken en van het Kadaster in het Arrondissement Rotterdam.*

Heden overleed, na eene spoedig toegenomen ziekte, onze geliefde oudste Broeder, WILHELMUS VAN DEN ABEELE, in den ouderdom van slechts 23 jaren.

Uit aller naam,
Rotterdam JOH.A J.A VAN DEN ABEELE.
den 14 *December* 1849.

Heden overleed, tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, Jonkheer Mr. JOHAN WILLEM VAN VREDENBURCH, in den ouderdom van ruim 67 jaren.

's Gravenhage M. A. VAN DER POT,
den 14 *December* 1849. Wed. VAN VREDENBURCH.

Heden overleed, in den jeugdigen leeftijd van ruim 20 maanden, ons geliefd jongste Kind, JOHANNA SOPHIA.

Rotterdam M. WIJT, *Jr.*
den 15 *December* 1849. M. C. WIJT,
geb. HOOGEWERFF.

Het behaagde den Hemelschen Vader heden mijn waarden Echtgenoot, JOHANNES CORNELIS ZAALBERG, in den ouderdom van ruim 84 jaren, van mij weg te nemen, na een hoogst gelukkig huwelijk van 55 jaren.

Kenmerkte zijn leven zich steeds door stille godsvrucht en voorbeeldelooze werkzaamheid, met diepen weemoed staar ik met mijne Kinderen en Kindskinderen hem na in een beter oord, waarop zijne hoop was gevestigd.

Leyden M. BROUWER,
den 15 *December* 1849. Wed. J. C. ZAALBERG.
Eenige kennisgeving.

Heden overleed alhier, aan een langzaam verval van krachten, de Heer GIJSBERT KLUITENAAR, in den ouderdom van circa zes en tachtig jaren.

De *Executeuren-Testamentair,*
Rotterdam P. L. WELS, *Lz.*
den 16 *December* 1849. A. H. VERHOEFF, *qq.*

Strekkende deze algemeene bekendmaking ook tot bijzondere kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoo binnen als buiten deze Stad.

*** GENERAL STEAM NAVIGATION COMPANY.

Dienst tusschen **ROTTERDAM** en **LONDEN**.

De MAAL-STOOMPAKETTEN vertrekken met PASSAGIERS en GOEDEREN:

WOENSDAG 19 December, 's morgens **7** ure,
SATURDAG 22 „ „ **7** „

De Vaart op de Rivieren door IJsgang gestremd zijnde, vertrekken de Rijtuigen voor Passagiers, als mede de Pakjes met Effecten enz., 3 uren vroeger, moetende laatstgemelden des avonds te voren, uiterlijk ten **10** ure, besteld worden.

Nadere inlichtingen bij de Agenten

W. SMITH & P. A. VAN ES.

*** STOOMBOOTVAART TUSSCHEN ROTTERDAM EN HULL.

De **Stoomboot** the **Sea Gull**, Kapit. *Geo. Nichol*, vertrekt voor ***het laatst*** in dit Saizoen van ***Rotterdam*** naar ***Hull*** SATURDAG den **22** of ZONDAG den **23 December** aanstaande.

Adres bij **J. B. CROL & Co.**, te ROTTERDAM.

*** Ter voldoening aan Art. 38, alinea 2 en 3 van het Wetboek van Koophandel, wordt bij deze bekend gemaakt, dat, blijkens Acte, op den twintigsten December 1800 zeven en veertig en twee volgende dagen, ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris Mr. *RUTGER JAN TOE LAER*, in tegenwoordigheid van Getuigen, te Amsterdam verleden, behoorlijk geregistreerd, de ***Nederlandsche Handel-Maatschappij***, opgerigt bij Acte, in dato zeven Februarij 1800 vijf en twintig, naar aanleiding van Zijner Majesteits besluiten van negen en twintig Maart en negentien April 1800 vier en twintig, voor een tijdperk van vijf en twintig jaren, zullende eindigen met den laatsten December 1800 negen en veertig, wederom voor een Tweede Tijdperk van **Vijf en Twintig Jaren**, aanvang zullende nemen met den eersten Januarij 1800 vijftig, is verlengd. — Zijnde de bewilliging van Zijne Majesteit den Koning, op het aan Hoogstdenzelve ingediend Ontwerp der Artikelen van Overeenkomst, verkregen bij Hoogstdeszelfs besluit van den zeventienden Augustus 1800 zeven en veertig, n.° 58; welk besluit, even als de Acte van Vennootschap, in zijn geheel zijn geplaatst in het Officiële Dagblad van den 24, 27 en 30 Januarij, 15 en 21 Februarij, 28 en 29 en 30 April, 11 en 12 Mei, 5, 8, 27 en 29 Junij, 1 en 2, 7, 11, 13 en 29 en 30 Julij, 4, 17 en 18 Augustus, 9, 13, 27 en 28 en 29 October, 3, 7, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 25 en 26, 27 en 28 November, 2 en 3, 7, 8, 11 en 12 December des jaars 1800 negen en veertig, N.s 20, 23, 25, 39, 44, 99, 100, 110, 111, 129, 132, 148, 150, 152, 157, 160, 162, 176, 181, 192, 193, 237, 241, 253, 254, 259, 262, 267, 268, 269, 270, 271, 273, 278, 279, 280, 284, 288, 289, 291 en 292.

Amsterdam R. J. TOE LAER,
den 13 *December* 1849. *Notaris.*

*** Bij onderhandsche Acte, op den 23 November 1849 geteekend, behoorlijk geregistreerd, is tusschen de Ondergeteekenden, **KAATJE MAATJE**, Weduwe van ADRIANUS VAN 'T WOUT, *Koopvrouw en Winkelierster*, en **CORNELIS VAN 'T WOUT, *Adrianus Zoon***, *Koopman en Winkelier*, beide wonende te Overschie, aangegaan eene **VENNOOTSCHAP**, tot het drijven van **HANDEL** in **oud IJzer, Koper, Tin, Lood, Glas** en **Touwwerk**, mitsgaders **Lompen** en **Beenderen**, als mede tot het uitoefenen der beroepen van *Winkelier* en *Kramer* in **gemaakt IJzer, Koper, Tin** en **Touwwerk**, zoo ook van de beroepen van *Scherp-, Kagchel-* en *Grofsmid* (zijnde dit alles eene voortzetting der Zaken door nu wijlen voornoemden ADRIANUS VAN 'T WOUT gedreven), en zulks onder de Firma van ***DE WEDUWE A. VAN 'T WOUT en ZOON***, van welke de tweede Ondergeteekende (die uitsluitend met de Werkzaamheden, het Beheer en de Handelingen, de Vennootschap betreffende, belast is,) alleen de Teekening zal hebben, zonder dezelve echter te mogen bezigen tot het opnemen van Gelden, het doen van Borgsprekingen en dergelijke Verbindtenissen, als waartoe de medewerking en particuliere Handteekeningen der beide Ondergeteekenden vereischt zullen worden, en zijnde gezegde Vennootschap, welke gevestigd is en zal blijven binnen de gemeente ***Overschie***, aangegaan voor den tijd van Zes Jaren en Vier Maanden, aangevangen den 1 September 1849, en zullende mitsdien eindigen op den 31 December 1855, met bepaling, dat, in geval de eerst Ondergeteekende vroeger komt te overlijden, de Vennootschap op de condities en bepalingen, in gemelde Acte vervat, met de Erfgenamen van de eerst Ondergeteekende zullen moeten worden voortgezet, tot op gezegden 31 December 1855, of het onverhoopt eerder overlijden van haren Zoon, GERRIT VAN 'T WOUT, toe; terwijl bij overlijden van de eerst Ondergeteekende na haren evengenoemden Zoon, gelijk ook bij overlijden van den tweeden Ondergeteekende, de Vennootschap dadelijk zal zijn ontbonden.

Geschiedende deze aankondiging ingevolge artikel 28 van het Wetboek van Koophandel.

K. MAATJE.
C.S VAN 'T WOUT, *Azoon.*

*** Alhier is aangekomen ***Wilhelmina Schutse***, met eene groote partij **SAKSISCHE**

KANARIEVOGELS,

zingende Nachtegaalslag, Waterrol en Belrol, zoowel bij avond als bij dag. Is uitgepakt bij J. C. VUGTS, Logement **de Gouden Kat**, Nieuwstraat, wijk 4, n.° 172.

*** Al, wie eenig berigt mogt kunnen geven omtrent het tegenwoordig verblijf der **Huisvrouw** van zekeren ***JOHAN PIETER SCHMITT***, in het begin dezes Jaars naar Noord-Amerika vertrokken, wordt dringend verzocht daarvan opgave te doen ter Stedelijke Secretarie van Schiedam, welke opgave benoodigd is ten einde aan gemelde Vrouw ***Schmitt*** eene voor haar zeer belangrijke mededeeling te kunnen doen.

*** De Ondergeteekende berigt, dat zijn Winkel ruim gesorteerd is in alle **Optische Zaken**, in Net gemonteerde Gouden, Zilveren, Schildpadden, Stalen en andere **Brillen**, met fijne *Periscopische Glazen* voor Cataract, bijziende en zwakke oogen, als mede Blaauwe *Conservatie-Glazen*, Enkele en Dubbelde *Lorgnetten*, idem *Tooneel-, Dag-* en *Nacht-Verrekijkers*, *Loupen*, *Lees-* en *Vergrootglazen*, en al wat tot het Vak behoort. Hij is ook aan Huis te ontbieden. H. A. REENS,

Gezigtkundige, Hoogstraat, wijk 7, n.° 71.

*** POMMADE DU B.ON DUPUYTREN,

COMPOSÉ PAR **MALLARD**, PHARMACIEN À PARIS.

Cet agréable cosmétique, par ses propriétés toniques, arrête promptement la **Chûte de la Chevelure**, *la fait recroître et en prévient la décoloration. Le pôt 2 fr. 50 c.; tous les pôts portent le cachet et la griffe* ***Mallard***. — *Dépôt chez Mr.* CH. COUCKE, *Coiffeur à Rotterdam.*

*** Er wordt gevraagd, voor een **Graanhandelaars-Kantoor**, **IEMAND**, genoemd Vak kundig, goed kunnende *Lezen* en *Schrijven*, en bekwaam om te helpen *dragen* en *verschieten*, tegen een billijk Weekgeld. Bewijzen van eerlijkheid en goed gedrag zijn hoofdvereischten. Adres met *franco* en geteekende Brieven, onder letter R, aan den Kantoor-Boekwinkel en Steendrukkerij van H. J. VAN BOOGERIJEN, Groote Draaisteeg alhier.

*** Tegen Mei aanstaande wordt, in een Fatsoenlijk Huis in Rotterdam, verlangd een bekwame **HUISKNECHT**, ook eene **TWEEDE MEID**, die, benevens voor Huiswerk, ook de vereischten bezit tot het Opdoen der Wasch, Linnennaaijen, Stoppen en Mazen, beiden van de Hervormde Geloofsbelijdenis. Adres bij de Boekverkoopers *M. WIJT & ZONEN.*

*** EEN HUIS EN TUIN

TE HUUR. Te bevragen op den Binnenweg bij A. C. HOUWERS, n.° 425.

*** Voor ***f* 90** a ***f* 100** wordt *TE HUUR* gevraagd, tegen Maart of April aanstaande, een Fatsoenlijk

Bovenhuis of Bovenwoning.

Adres bij den Boekhandelaar *T. VAN DER BEEK*, Oppert, 205.

*** Tegen 1 Februarij of 1 Mei aanstaande worden, op eene der Havens dezer Stad, in de nabijheid der Beurs, voor een enig Heer, in een Besloten Huis, *IN HUUR* gevraagd twee Nette, eenigzins Ruime **KAMERS**, **Gemeubeleerd** of **Ongemeubeleerd**, en zulks met de **Bediening**. Opgave van Stand en Prijs, onder de letters A Q, bij de Boekhandelaars *J. VAN BAALEN en ZONEN*, aan de Hoogstraat te Rotterdam.

*** Het **WINKELHUIS**, **BOVENWONINGEN** en **ERVE**, staande en gelegen aan de oostzijde van het Hang, op den hoek der Zijl, wijk C/2, n.° 245/400, te Rotterdam, hetwelk laatstleden Woensdag door de Notarissen *DALEN en LAMBERT*, in het Lokaal der Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade aldaar, is geveild, zal op MORGEN den 19 December 1849, des namiddags ten 4 ure, door voornoemde Notarissen, ter zelfder plaatse, worden afgeslagen.

*** Het **HUIS**, **BOVENWONING** en **ERVE**, aan de oostzijde van de Wijde-Kerkstraat, wijk G/7, n.° 8/8, te Rotterdam, hetwelk laatstleden Woensdag door den Notaris *VAN DER VEN*, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade alhier, is geveild, zal aldaar op MORGEN den 19 December 1849, des namiddags ten 4 ure, worden verkocht.

*** Het **HUIS** en **ERVE**, staande en gelegen binnen de stad Rotterdam, aan de zuidzijde der Halve Maanstraat, oud wijk E, n.° 477, nieuw wijk 5, n.° 599, Kadaster sectie I, n.° 660, door den Notaris REINIER BORDEWIJK, op Woensdag laatstleden in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, geveild, zal aldaar op MORGEN, den 19 December 1849, des namiddags ten vier ure, worden verkocht.

*** **VERKOOPING van JUWEELEN enz.**

VAN MARLE en VAN DEN ABEELE zijn van meening, ten overstaan van den Notaris *F. DIJKMAN*, residerende te Rotterdam, op Vrijdag den 21 December 1849, op de gewone uren, aan het Venduhuis, aan de Vlasmarkt te Rotterdam, publiek te verkoopen: gemaakte Juweelen, gemaakt Goud en Zilver, een partijtje Manufacturen, en wat meer ten verkoop mogt worden aangeboden; des daags te voren van 10 tot 3 ure te zien.

*** OPENBARE VERKOOPING.

De Notaris *P. DE VRIES*, te Middelharnis, zal op Vrijdag den 28 December 1849, bij opbod, en op Vrijdag den 11 Januarij 1850, bij afslag, beide des avonds ten zes ure, in het Koffijhuis van ***P. Roodzant***, aldaar, in het openbaar verkoopen: Het **KOFFIJHUIS** en **TAPPERIJ**, genaamd ***HET SCHIPPERSHUIS***, staande aan de Kaai te Middelharnis, waarin gemelde Affaire sedert geruimen tijd met het beste gevolg wordt uitgeoefend, en uitmuntend geschikt is tot het houden van Verkoopingen, Beurs en dergelijke, waartoe hetzelve tot heden en voortdurend wordt gebruikt. Om met primo Mei 1850 te aanvaarden. De Kooper zal, des verkiezende, Twee Derden der Kooppenningen als Eerste Hypotheek, a 5 pCt., daarop gevestigd kunnen houden.

Nadere informatien, met *franco* Brieven, ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

*** VISITE-KAARTEN,

op Glacé Carton per 100 *f* 1. 40.
„ „ „ „ 500 - 5. —.
op Ordinair „ „ 100 - 1. —.

Waarvan de **proeven** ter visie liggen bij *T. VAN DER BEEK*, Oppert, 205.

*** HET DERTIENDE VERVOLG

op den CATALOGUS van de

Hollandsche en **Fransche LEESBIBLIOTHEEK** van ***CORNELIS ARRENBERG***, Boekhandelaar, op de Noordblaak te Rotterdam, bevattende circa Driehonderd Nommers (**N.° 5497—5787**) en waarin men de **Nieuwste Werken** vinden zal, is heden bij denzelven te bekomen.

INGEZONDEN STUKKEN.

Erudilio Musica.

2de Concert, 13 December 1849.

1o Sinfonie van *Mendelssohn Bartholdy*. De uitvoering was fijn en volmaakt, hetgeen trouwens wel te verwachten was van een orkest, dat gedurende eene lange reeks van jaren onder *Mühlenfeld* en *Hutschenruyter* geoefend en tot een hoogen trap van bekwaamheid werd gebragt, terwijl het bovendien telkens door de aanwinst van verdienstelijke Sujetten, waaronder wij voornamelijk een aantal eerste violen, violoncellen en contrabassen, en wel bijzonder de eerste clarinet, de eerste oboe en de eerste fagot rangschikken, in kern en waarde is toegenomen. De Sinfonie zelve hebben wij steeds als eene *proef* der toonstellen in die genre aangemerkt, waarvan, naar onze meening, de in den stijl van *Kallicoda* geschreven adagio en het scherzo, ook gedeeltelijk de finale, in welke de Heer *Goudswaard* zich weder zoo gunstig onderscheidde, kunnen gehouden worden als wel uitgevallen te zijn; in het eerste allegro straalt, onzes erachtens, de scheppende geest van *Mendelssohn* niet door. Mevrouw *Léonard* heeft hetgeen zij voordroeg, ofschoon zwak, maar op eene voldoende wijze afgezongen; de stukken waarop zij het publiek dien avond vergastte, een air uit *les Puritains*, eene tirolienne en eene romance met piano-accompagnement, hadden indedaad niet veel te beteekenen; de Zangeres heeft alleen in de romance uitgemunt. Het gaat dus onze bevatting te boven, waarom haar de eer eener uitbundige toejuiching en terugroeping is te beurt gevallen; wij beweren niet dat deze onderscheiding zoo geheel en al werd verkwist, maar wezenlijk verdiend was zij in geenen deele; het publiek is trouwens meester aan de uitvoering bijval te schenken of te weigeren, maar dat een aantal jeugdige leden van het orchest, wier jaren en ondervinding te onrijp zijn om den toon aan te geven, een hurra van bravos uitschreeuwt en een vreeselijk geweld met handen en voeten maakt, is eenigzins aanstootelijk, zoo al niet ergerlijk, en behoorde door de Directie wel degelijk verboden te worden. Het vioolspel van den heer *Leonard* heeft den bijwoners van het Concert een waarachtig kunstgenot verschaft. Wij houden het er voor dat alle hoedanigheid en vereischten eens uitstekenden virtuoos in dien toonkunstenaar vereenigd zijn. Met zulke hooge gaven toegerust leerden wij den heer *Leonard* reeds vroeger kennen; wij houden het er voor dat hij zijne toen behaalde kunstlauweren met nieuwe lauweren heeft verrijkt. De speler droeg drie stukken voor: eene adagio en rondo, en variatien op het zoogenaamde keizersgebed: *herinnering aan Haydn* getiteld, van zijne eigene vinding, benevens een thema met variatien van *Hanmann*. Vraagt men ons, of zijn toon krachtig, rond, welluidend en kristal zuiver is? of hij een degelijken, kernachtigen en logischen stijl en voordragt heeft? of hij galant is zonder kruipend of vernederend te zijn en hoffelijk zonder een oogenblik van het verhevene af te wijken? of zijn spel indruk maakt, zonder dat de kunstenaar in eene langdurige, dweepende of smachtende geaffecteerde melancholie vervalt, die allen indruk uitwischt, zoo als onlangs gebeurde? vraagt men ons eindelijk of de Heer *Leonard* eene vaardigheid bezit, met natuurlijkheid en gemakkelijkheid gepaard, die inderdaad tot de zeldzaamste en wonderbaarlijkste behoort, zonder dat hij de viool met dingen ontwijdt die beneden hare adelijke waarde zijn? dan zal een volmondig en overtuigend *ja* het antwoord op alle deze belangrijke vragen zijn. De Heer *Leonard verdiende* dus, in den volsten zin des woords, het daverende applaudissement en de terugroeping waarmede het kunstminnende Publiek hem vereerde. Dat eerbetoon, van het Publiek uitgegaan, was dan ook voldingend, om het donderende voetgetrappel van het orkest weder te kunnen missen, dat, in allen gevalle, een misselijk effect in de zaal veroorzaakt. Den Heer *Leonard*, gedurende het speelsaizoen, meermalen te hooren, is een onzer welmeenende wenschen! Het orkest, waarvan het solo-accompagnement alle lof toekomt, voerde bij de 2de afdeeling, nog twee ensemblestukken uit: eene Ouverture van *Beethoven*, die wij voor ons wel geschikt voor eene feestelijke gelegenheid, maar minder geschikt voor een Concert houden; om in allen gevalle is zij, binnen kort, genoegzaam opgevoerd, om gedurende eenige jaren van het repertoire te kunnen blijven. Op de uitvoering was niets aan te merken. De Ouverture van *Tell* wilde, in het eerste allegro, hier en daar wel eens haken, doch werd goed afgespeeld; de breede alpentoon der oboe beviel ons bijzonder; dat de verdienstelijke blazer zich, door het predomineren van het mouvement in de andante, op een hoogeren alp dan de orkest-directeur plaatste, schrijven wij aan zijn kunstgevoel en ambitie toe, ofschoon zulks buiten de orde der dingen ligt.

De zaal was tamelijk vol, *doch* zij had echter veel meer bezet kunnen zijn. Waarom worden de Philharmonische Concerten en die van Eruditio Musica in eene en dezelfde week en niet bij afwisselende weekbeurten gegeven? De oliewalm in de zaal was onuitstaanbaar; zou men ook hier, gelijk men het bij vele vogelen doet, het gezigt hebben verduisterd, om het gehoor te beter to doen werken!!!

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.